

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНДИКАТОРІВ ВОДОКОРИСТУВАННЯ

Маценко О.М., к.е.н., Шапочка М.К., проф., Бавикіна А.Ю., студент

Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

За інформацією ООН проблема дефіциту водних ресурсів сьогодні за важливістю знаходиться на другому місці після глобальної зміни клімату. Актуальною ця проблема є і для більшості регіонів України – однієї з найменш забезпечених водними ресурсами країн Європи. Така увага до водного ресурсу зумовлена також неможливістю його заміни як для фізіологічного існування, так і для технологічних процесів.

Одним із неявних резервів зниження водного дефіциту є удосконалення обліку процесів її споживання, відведення, забруднення та відновлення. Добре налагоджена система моніторингу якості та кількості водних резервів є запорукою безпечного водокористування. Для цього необхідно перш за все сформувати цілісну систему індикаторів, які б виконували контрольну та стимулюючу функції щодо збереження та відновлення джерел «живої води» (води, придатної для споживання населенням).

Розроблена система індикаторів має бути спрямована на досягнення наступних цілей:

- надати комплексну характеристику водокористування у країні;
- оцінити тенденції водокористування;
- визначити найбільш важливі фактори впливу на тенденції водокористування.

Цілісну систему індикаторів сталого (у тому числі безпечного) водокористування можна поділити за декількома ознаками:

- 1) за підсистемною спрямованістю: екологічні, соціальні, економічні, правові;
- 2) за територіальним масштабом: регіональні, басейнові, державні, міждержавні, міжнародні;
- 3) за глобальністю: індикатори раціонального водокористування, індикатори сталого водокористування;
- 4) за сферами відповідальності: гігієнічні, екологічні, технічні;
- 5) за спрямованістю водокористування: водоспоживання (підприємства, населення) та водокористування (водний туризм, рибальство, рекреація, гідроенергетика тощо);
- 6) за суб'єктами водокористування: муніципальні підприємства, державні організації, промислові підприємства, населення, країна.

Доречно було б також приділити увагу методичному розробленню інтегральних індикаторів водокористування з метою комплексної характеристики стану водозабезпечення країни.

Виділимо групу соціально-економічних індикаторів водокористування, які найбільш адекватно характеризують стан водокористування території (табл. 1).

Задекларований Україною вектор європейського розвитку вимагає відповідних реформ в усіх сферах діяльності. Не є винятком і сфера водокористування. Процеси водокористування мають відповідати європейським стандартам та нормам, а показники, розраховані на основі вітчизняної статистичної інформації мають бути співставними та порівняльними з показниками ЄС. Насамперед необхідно забезпечити

Таблиця 1

Базові соціально-економічні індикатори сталого водокористування

ПІДСИСТЕМА	ІНДИКАТОР
Економічні	Водоемність ВВП, м ³ /грн
	Економічний збиток від забруднення водних джерел, грн
	Економічний збиток від захворюваності населення внаслідок споживання неякісної води, грн
	Питома вага інвестицій на відновлення водних екосистем (джерел), %
	Питома вага збору за водокористування у тарифі за воду, %
	Частка безповоротного водоспоживання в об'ємі використаної води, %;
Екологічні	Відсоток запасів прісної води, %
	Щорічне споживання прісної води, м ³
	Питома вага забруднених стоків, що скидаються без очищення, %
	Щорічний відбір поверхневих та підземних вод, м ³
	Водний слід, м ³ /душу населення
Соціальні	Запаси прісної води на душу населення, м ³ /чол
	Річне споживання питної води на душу населення, м ³
	Захворюваність населення, обумовлена бактеріологічним та вірусним забрудненням водних ресурсів, випадків/1000 чол
	Питома вага населення, що має доступ до безпечних для пиття джерел води, %
	Питома вага населення, що має доступ до водопроводу і каналізації, %
	Питома вага водопроводів без знезаражуючих установок, %

безпечне водокористування, що буде запорукою здорової нації та виступатиме додатковим стимулом залучення інвестиційних коштів до країни.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 142-144.